

Prima instanță: Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni (jud. V. Alexeeva)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malii, V. Cotorobai, A. Braga)

ÎNCHEIERE

23 august 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Viorica Puica
Oxana Parfeni
Aliona Donos

examinând admisibilitatea recursului declarat de Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Șoronga împotriva Silviei Șoronga, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Ialoveni, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere și a cheltuielilor de judecată, și

la cererea de chemare în judecată reconvențională depusă de Silvia Șoronga împotriva lui Mihail Șoronga, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Botanica, mun. Chișinău, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere,

împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

a c o n s t a t a t:

La 24 noiembrie 2020, Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Silviei Șoronga, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Ialoveni, cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a relatat că, la 05 februarie 2016 a înregistrat căsătoria cu Silvia Șoronga la Primăria Sângera, mun. Chișinău, din care au un copil minor XXXXXX, născută la XXXXXX. Viața în comun a eșuat din cauza viziunilor diferite de viață, creându-se o atmosferă insuportabilă, deseori existând certuri și conflicte, care se răsfrângeau asupra atmosferei generale din familie, dar și asupra stării psihologice a copilului minor. Mai mult de 4 ani nu locuiesc împreună, pârâta fiind plecată la muncă peste hotarele țării, iar copilul minor se află la întreținerea sa și a bunicii de pe linia paternă. Încercările de a păstra familia au avut doar rezultate negative, ceea ce a atras după sine imposibilitatea concilierii familiale. Deoarece nu au ajuns la un acord comun în

privința domiciliului copilului minor, cel mai rațional ar fi stabilirea domiciliului acestuia cu tata, deoarece dispune de condiții de trai suficiente pentru a-i asigura un nivel de trai decent și adecvat pentru sănătate, dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală, educare, învățatură și pregătire profesională.

În context, reclamantul, a subliniat că doar el întreține copilul minor, iar pârâta refuză să participe benevol la întreținere, deși aceasta este o obligație și îndatorire a ambilor părinți.

Având în vedere cele enunțate și călăuzindu-se de dispozițiile art.37, 63 alin. (2) și art.76 din Codul familiei, Mihail Șoronga a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu Silvia Șoronga la 05 februarie 2016, înregistrată și trecută în Registrul actelor de stare civilă sub nr.6 de către Primăria Sângera, mun. Chișinău, determinarea domiciliului copilului minor, XXXXXX, cu reclamantul Mihail Șoronga, încasarea din contul Silviei Șoronga a pensiei de întreținere a copilului minor într-o sumă bănească fixă, în mărime de 1 500 de lei, lunar, din momentul înaintării acțiunii civile până la atingerea de către copil a majoratului, și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 aprilie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Șoronga.

S-a desfășurat căsătoria între Mihail Șoronga și Silvia Șoronga, înregistrată la 05 februarie 2016, la Primăria Sângera, mun. Chișinău cu înscrierea nr.6. Pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei s-a încasat taxa de stat de la Silvia Șoronga în beneficiul statului, în mărime de 200 de lei, iar Mihail Șoronga s-a scutit de plata taxei de stat.

S-a determinat locul de trai al copilului minor XXXXXX la domiciliul tatălui Mihail Șoronga.

S-a perceput de la Silvia Șoronga în folosul lui Mihail Șoronga pensia alimentară în sumă fixă de 1 500 lei, lunar, pentru întreținerea copilului minor, până la atingerea majoratului, începând cu data depunerii cererii din 24 noiembrie 2020.

S-a perceput de la Silvia Șoronga taxa de stat în folosul statului, în mărime de 540 de lei (f.d.42, 77-84, Vol.I).

La 04 iunie 2021, Silvia Șoronga, reprezentată de avocatul Andrei Habravan, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 12 aprilie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, prin care a solicitat repunerea în termenul de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea stabilirii domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de fond (f.d.54-58, Vol.I).

Prin încheierea din 24 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea depusă de Silvia Șoronga, reprezentată de avocatul Andrei Habravan privind repunerea în termen, fiind repusă în termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii din 12 aprilie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni (f.d.70-73, Vol.I).

La 02 noiembrie 2021, Silvia Șoronga, reprezentată de avocatul Andrei Habravan, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 12 aprilie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni.

Prin decizia din 02 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a casat hotărârea din 12 aprilie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, în partea admiterii cererii privind stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de

întreținere și încasarea taxei de stat, cu remiterea cauzei la rejudecare, în prima instanță, în alt complet de judecată.

În partea desfacerii căsătoriei și încasarea taxei pentru desfacerea căsătoriei hotărârea a fost menținută (f.d.170-176, Vol.I).

La 10 martie 2022, Silvia Șoronga, reprezentată de avocatul Andrei Habravan a depus cerere de chemare în judecată reconvențională împotriva lui Mihai Șoronga, intervenient accesoriu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Botanica, mun. Chișinău, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată depusă de Mihail Șoronga, stabilirea domiciliului copilului minor cu mama și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor până la atingerea majoratului, în cuantum de 2 500 lei achitată, lunar, din contul lui Mihail Șoronga.

În susținerea acțiunii reconvenționale, Silvia Șoronga, reprezentată de avocatul Andrei Habravan, a indicat că este oportun ca domiciliul copilului minor să fie stabilit cu mama, deoarece, de fapt, aceasta locuiește cu mama, se află la educarea și întreținerea mamei, fiind foarte atașată de ea, frecventează grădinița în comuna Dobrogea. Deoarece lipsește un acord privind plata pensiei de întreținere, instanța de judecată urmează să determine mărimea pensiei care urmează a fi achitată de către Mihail Șoronga în beneficiul său, pentru întreținerea copilului minor comun.

Prin încheierea consemnată în procesul-verbal al ședinței judiciare din 17 martie 2022 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, s-a acceptat acțiunea reconvențională depusă de Silvia Șoronga cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere (f.d.197, Vol.I).

Prin hotărârea din 15 iulie 2022 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, împotriva Silviei Șoronga, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecția Copilului Ialoveni, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor.

S-a admis parțial cererea reconvențională înaintată de către Silvia Șoronga împotriva lui Mihail Șoronga, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Botanica, mun. Chișinău, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere.

S-a determinat domiciliul copilului minor XXXXXX cu mama Silvia Șoronga, cu încasarea de la Mihail Șoronga în beneficiul Silviei Șoronga pensia de întreținere a copilului, în mărime de 1 300 lei lunar, începând cu 10 martie 2022, până la atingerea majoratului. În rest acțiune s-a respins ca neîntemeiată.

În conformitate cu art.256 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, s-a dispus executarea imediată a hotărârii, în partea încasării pensiei de întreținere.

S-a încasat de la Mihail Șoronga în beneficiul statului taxa de stat, în mărime de 468 lei (f.d.249, Vol.I; f.d.6-11, Vol.II).

La 22 iulie 2022, Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 15 iulie 2022 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri privind menținerea hotărârii din 12 aprilie 2021 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni (f.d.4-5, Vol.II).

La 29 septembrie 2022, Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, a depus cerere de apel motivat împotriva hotărârii din 15 iulie 2022 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni (f.d.22-32, Vol.II).

Prin decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, și s-a menținut hotărârea din 15 iulie 2022 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni (f.d.70-79, Vol.II).

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău, invocând dispozițiile art. 2, 35, art. 38 alin. (2) lit. d), art. 63 din Codul familiei, precum și prevederile art. 3 alin. (1), art.9 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, a conchis că instanța de fond just a soluționat litigiul dedus judecății, temeinic și legal a determinat domiciliul copilului minor, cu mama copilului Silvia Șoronga, având în vedere că copilul în prezent locuiește cu mama, care are condițiile necesare pentru a asigura copilului un trai decent. La fel, având în vedere vârsta fragedă a fetei, stabilirea domiciliului acesteia cu mama va permite o mai bună dezvoltare intelectuală și culturală a copilului, îi va promova abilitățile în privința dezvoltării intelectuale și oferirea unui echilibru psihologic.

Cu titlu subsidiar, instanța de apel a notat că, deși domiciliul copiilor este stabilit cu mama, Mihail Șoronga dispune de toate drepturile părintești și le poate exercita, or, acestea nu pot fi limitate.

Totodată, ținând cont de faptul că, domiciliul copilului minor a fost stabilit cu mama sa, Curtea de Apel Chișinău a stabilit că instanța de fond corect a încasat de la Mihail Șoronga în beneficiul Silvia Șoronga pensia de întreținere pentru copilul minor, în mărime de 1 300 lei, lunar, începând cu 10 martie 2022 și până la atingerea majoratului de către copil.

În context, instanța de apel a remarcat că, ambii părinți, în egală măsură, sunt responsabili pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

În continuare, instanța de apel a reiterat că, instanța de fond a examinat cauza civilă cu respectarea normelor de procedură civilă și în baza probelor cercetate în ședință de judecată a concluzionat întemeiat de a respinge cererea de chemare în judecată înaintată de către Mihail Șoronga și admiterea parțială a cererii reconvenționale înaintată de către Silvia Șoronga.

În concluzie, Curtea de Apel Chișinău a conchis că instanța de fond a examinat cauza sub toate aspectele și a emis o hotărâre legală, iar argumentele invocate de apelant în cererea de apel sunt neîntemeiate, motive pentru care s-a respins apelul declarat de Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, și a menținut hotărârea din 15 iulie 2022 a Judecătoriei Hâncești sediul Ialoveni.

La 24 februarie 2023, Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d.1-4, Vol.II).

În motivarea recursului, recurentul a indicat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar menționând dezacordul cu decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de

Apel Chișinău, deoarece a fost adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, fără elucidarea pe deplin a circumstanțelor cauzei și determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt.

În argumentarea concluziei enunțate, recurentul a notat că prima instanță și Curtea de Apel Chișinău cu încălcarea prevederilor Legii privind asigurarea egalității de gen și Legii privind asigurarea egalității, care obligă instituțiile publice să asigure acomodare rezonabilă persoanelor cu responsabilități părintești, astfel încât aceste circumstanțe să nu devină impedimente în realizarea dreptului de acces la justiție și a dreptului la apărare, într-o singură ședință de judecată a adoptat o hotărârea judecătorească, contrar prevederilor art.55, 56, 59 alin.(5), art. 60, 61 din Codul de procedură civilă, lipsindu-l de apărare și de a prezenta probe.

În context, recurentul a relevat că examinarea cauzei a avut loc în lipsa apărătorului, judecătorul având cererea de amânare întemeiată a acestuia. Mai mult, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului nu a întocmit aviz privind condițiile de sale trai.

La fel, instanța ierarhic inferioară a examinat cauza și a luat o decizie în lipsa raportului de evaluare psihologică a minorei, care urma a fi întocmit de către Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Botanica, mun. Chișinău.

De altfel, prin faptul că nu s-a dispus efectuarea unui raport de evaluare psihologică a minorei, prin audierea acesteia de către Comisia Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Botanica, mun. Chișinău, în lipsa tatălui și a mamei, a fost încălcat în mod direct dreptul la un proces echitabil, cât și principiul egalității armelor statuat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, evaluarea psihologică avea valoare decisivă pentru justa soluționare a cauzei, deoarece în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este consacrată ideea că la verificarea garantării dreptului la viața de familie se ia în considerare faptul că trecerea timpului poate avea consecințe ireversibile asupra relațiilor dintre copil și un părinte care nu locuiește cu acesta.

La 06 martie 2023 în adresa Silviei Șoronga, Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului Ialoveni și Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Botanica, mun. Chișinău a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului declarat de Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, intimații nu au depus referințe în care să-și expună opina asupra argumentelor invocate de recurent.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 15 decembrie 2022 și expediată părților, prin e-mail la 31 ianuarie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la dosar (f.d.80, Vol.II).

În aceste circumstanțe, recursul declarat de Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, la data de 24 februarie 2023, se consideră în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă, însă din materialele dosarului și recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a considera inadmisibil recursul declarat de Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Mihail Șoronga, reprezentat de avocatul Elena Țigănașu, împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos